

Poslední věta

TEREZA CHVOJKOVÁ

Poslední věta

TEREZA CHVOJKOVÁ

ARGO

Pro Eliho a Poly.
Vždycky následujte své sny.
Sice to zní jako klišé, ale je to jediná cesta.

KAPITOLA 1

Hluboký nádech, jedna, dvě, tři, čtyři, pět. Dlouhý výdech, pět, čtyři, tři, dva, jedna.

„Paní! Ehm... slečno, prosím! Brána se zavírá. Letíte, nebo ne?“

Ela otevře oči a pár vteřin nechápavě zírá na blondýnu ve žluto-modrém kostýmku. Trošku to přehnalas s make-upem. Teď na ni upírá napůl otrávený, napůl pobavený pohled a nespouští oči z obálky, kterou Ela svírá o dost nápadněji, než je na letišti vhodné.

Stojím tu jako kráva se zavřenýma očima, zatímco všichni ostatní už jsou v letadle. Zatím to jde skvěle, pomyslí si sarkasticky a omluvně se na zmalovanou stevardku zakření. „Poprvé letadlem, pardon,“ zahučí celá rudá první výmluvu, která ji napadne, sebere

z pultíku občanku a ve stavu, který trochu připomíná infarkt, spěchá tunelem do letadla. Obálku sevře ještě o něco pevněji.

Za nesouhlasného mumlání dvou postarších dam se protáhne na místo u okénka a zhroutí se do sedadla. Batoh si zastrčí pod nohy, připoutá se a vyklopí stoleček ze sedačky před sebou. Téměř obřadně na něj tlustou obálku položí. Připomíná spíše neforemný balíček nežli psaní. Ela se na chvíli opře. Skoro se bojí obálky znovu dotknout. Posledních pár měsíců ji důkladně zkoumala. Obsah vyloženě přetékal hlubokými city, vzletnými nápady a prosluněnými okamžiky vzájemného souznění, v ní však i přesto probouzel spíše pocity frustrace a vzteku. Ela se na ten malý nažloutlý obdélník naposledy zamračí, pak ho popadne a nacpe do batohu pod sebou.

Z kapsy vyloví mobil a rychle proletí zmeškané hovory. Alice, Alice, Teodor, Alice.

Nervózně vytočí Alicino číslo. Přišel čas obeznámit se svým novým dobrodružstvím alespoň někoho doma pro případ, že by uvízla kdesi v pustině, hladová, okradená...

„Ahoj! To je dost, že voláš, našla jsem skvělé kurzy německé kuchyně, přihlásíme se?“ halasí Alice a prakticky bez nadechnutí pokračuje. „Volal mi Ted, prý ať ti domluvím, ale já mu řekla, že divná jsi byla už předtím, než jsi mě poznala, takže to není moje vina. Nevím, co má zas za problém. Stavíš se teda dneska?“

„Ali...“ Příval přátelské energie Elu úplně odrovná. Ještě nikdy netoužila po Aliciných praštěných nápadech víc než teď. Kurzy vaření, rychlorandění, břišní tance, s Alicí se dobrovolně zesměšovala při kdejaké potrhlosti. Ostatně celý její život byl tak trochu plejáda potrhlostí, dost možná bez nich ani neuměla existovat.

„Alice, poslouvej mě,“ sbírá Ela poslední zbytky sebeovládání, „sedím v letadle. Za chvíli už poletíme, takže to budu muset vypnout.“ Na druhé straně se ozve kloktavý, přidušený chrapot, jak se Alice pokouší neutopit v doušku kávy.

„Jak jako v letadle? Beze mě?“

„Promiň. Proto ti ostatně asi volal Teodor,“ odtuší Ela, „ten taky zůstal doma.“

Teodor. Randili spolu už skoro tři roky a ona to pořád nedokázala brát dostatečně vážně. Na rozdíl od Teda, sympatického třiatřicetiletého architekta, vášnivého horolezce a prakticky snového partnera. A o to právě šlo. Byl snový. Muž stvořený pro budování rodinného hnízda, o jakém každá holka snila od chvíle, kdy jí ve dvanácti pitomec z vedlejší třídy poprvé v životě zlomil srdce. Naproti tomu osmadvacetiletá Ela... nesnila. Ne o rodinném hnízdě. Ne o zářné budoucnosti s Teodorem. Vlastně nikdy pořádně snít ani neuměla. Skrz naskrz pragmatická, říkala o ní Alice. Nemýlila se. Ela občas stěží zvládala žít tady a teď, natož aby naivně vložila vlastní štěstí do cizích, byť krásných, svalnatých a láskyplných rukou. Ne. Teodor, její snový přítel, o impulzivním rozhodnutí vyrazit na výpravu do minulosti zatím vědět nemusí.

„A kam jako letíš?“ nevzdává to Alice.

„Letím... do Dublinu.“ Tři, dva, jedna...

„Elo! Ty vole, Elo, já tě zabiju! A víš proč? Protože seš úplně na hlavu! Já se z tebe fakt jednou...“ Ela s pobaveným úsměvem ukončí hovor, telefon vypne a schová ho zpátky do kapsy.

Uplynulo přesně 185 dní od chvíle, kdy našla ve schránce obálku. Přišla sice na adresu babičky Apoleny, Elino jméno na ní však zářilo zřetelně a jasně. Víc na obálce nestálo. Jen babiččina adresa, její jméno a drobná větička na okraji obálky. *S láskou Liam.*

Ele tehdy stačil jediný pohled, aby si všimla, že lepicí proužek na obálce opětovným otevíráním a zavíráním už dávno přestal lepit. Ušklíbla se a zamyšleně přejela ukazováčkem po lepicí pásce, tichém svědkovi oněch násilných vniknutí do babiččina soukromí. Nebo teď už Elina soukromí?

„Říkala jsi, že přišla na tvoje jméno?“ zeptá se Alice, Elina kamarádka na život a na smrt a jediná spřízněná duše ve světě plném zklamání a nejistot.

„Pamatuješ, jak babi vždycky prohlašovala, že tajemství jsou pro duši tuze zdravá?“ prohodí Ela a Alicinu otázku tak nechá bez odpovědi. „Ali, sakra, moje babička podváděla!“

„Cože? Koho?“ Alice zírá na svou jindy zcela vyrovnanou kamarádku a nechápe, co se děje. Samozřejmě si vzpomíná na oduševnělé, až filozofické průpovídky Eliny babičky Apoleny, nikdy jim však nepřisuzovala význam, který by přesahoval hranice četby Paula Coelho nebo kurzů typu Poznejte své vnitřní dítě.

„Podváděla dědu, podváděla mě! S tímhle...“ Ela chvíli hledá vhodné slovo a zlostně zapichuje prst do obálky na stole, „... Liamem.“ To jméno téměř vyplivne, jako by se štitila jen myšlenky na něj, natož jeho vyslovení – chvíli mezi nimi pluje, zároveň exotické i vznešené, a pak se v nenávisném pohledu ukřivdění mladé ženy trpce rozplyne.

„Snažíš se mi říct, že...“ Alice větu nemusí dokončit, aby obě věděly, co se Ela snaží říct.

„Jo. Moje babička, moje velectěná babička Apolena se nejspíš spustila s nějakým Irem s tím nejlacinějším jménem v dějinách lidstva!“

„A ten... Ir,“ ostýchá se Alice propašovat cizí jméno do svého slovníku, „jí poslal co? Nahaté fotky? Seznam všech sprostáren, které spolu dělali? Nebo je to šílený irský metalista a poslal jí plnou obálku svých vlasů? Fuj, bože, doufám, že je předtím umyl...“ Alice chápe, že tohle není zrovna situace na vtipkování, zároveň však netuší, co káže etiketa při odhalení záletů kamarádky babičky.

„Poslal dopisy. Spoustu dopisů mezi ním a babičkou.“

„Uf,“ usměje se povzbudivě Alice na kamarádku. „No? A četla jsi je? O co jde?“

Ela pokrčí rameny a zavrtí hlavou. „Ještě ne.“

„Tak na co čekáš?“ vyjekne Alice, až Ela nadskočí. „Haha, Elo, teď mě něco napadlo! Co když je ten Liam tvůj děda? Jako opravdový bio děda? Víš, jak byla Apolena s tvým pradědou na tom irském výletě? Jak se nad ním vždycky rozplývala? Třeba nepodváděla, třeba jen omylem přijela z výletu s outěžkem a Emil si ji vzal, protože to byl fakt kámoš. Nebo jen věřil, že to čeká s ním. To by byl fór!“

Alice v sobě milovnici konspirací nezapře, takže se Ela jejímu naprosto ujetému nápadu ani moc nepodiví. Hluboko uvnitř ví, jak nesmyslná kamarádčina teorie ve skutečnosti je, ale co když...

Zmateně těká očima nad prvním psaním, které namátkou vytáhne z balíčku. Bojí se do něj začíst. Co když je v něm konec příběhu, který ona nezná? Od malička nesnášela spoilery ke knížkám i filmům. Ale poslední věta, to byla její tajná libůstka. Milovala poslední věty, které nevyzrazovaly vůbec nic, pokud jste ovšem poctivě neprošli celým příběhem. Pak vám totiž pověděly úplně všechno. Sklouzne pohledem k poslední řádce, která oproti košatému dopisu působí poněkud nesměle, osaměle, a tiše si ji pro sebe zamumlá.

„PS: Naše tajemství je v bezpečí.“

Ela se opře do sedadla a pohlédne z okna na stále rychleji ubíhající ranvej. Pořád se jí nechce věřit, že se už za pár hodin možná setká se svým biologickým dědečkem. Ale co když ano? Co když je její biologický otec polovičním Irem, a ona je tudíž čtvrtinovou Irkou? A jaké tajemství je v bezpečí? Ani v jediném z dopisů od Liama o něm žádné detaily nevyčetla. Pokaždé jen „je v bezpečí“.

Posledního půl roku nad ničím jiným nepřemýšlela. Dopisy znala i pozpátku, četla za sebou jen ty od Liama, potom jen ty od babičky, snažila se z nich alespoň přibližně určit, kdy byly napsány, ale marně. Neměla ponětí, kdo je Liam, kde přesně bydlí ani ve kterém roce či letech babiččin románek probíhal. Zato prozkoumala nepočet odkazů na irskou mytologii, odhalila neuvěřitelné utrpení

pramenící z odloučení dvou milenců a matně si uvědomovala i obrovský strach z nebezpečí v případě odhalení jejich tajemství.

Letadlo zrychlí a Ela se zavrtá hlouběji do sedadla. S tváří připlácnutou na sklo vyhlíží smaragdový ostrov, přestože je ještě dobré dvě a půl hodiny daleko. *Přišel čas odhalit pár tajemství*, pomyslí si ještě, než jí naducaná oblaka zmizí pod zavřenými víčky.

KAPITOLA 2

„Čau! Hlásím, že žiju,“ oznamuje Ela Alici do telefonu a s funěním postrčí těžkou krosnu na opěradlo lavičky.

„Paráda! A kde? Jako už u toho babiččina amanta?“

„Alice, naposledy ti říkám, že s tebou žádné úchylné detaily ze života vlastní babičky sdílet nebudu,“ čertí se naoko Ela, kterou kamarádčin praštěný přístup k celému pátrání ve skutečnosti dost uklidňuje.

„No jo, tak kde jsi? A jsou tam všichni zrzaví? Trojlístky, lepríkoni a...“ na vteřinu se zamyslí, „GUINNESS!“ vykřikne nakonec vítězoslavně. „Už jsi měla guinness?“

„Stojím před branou Trinity College, sic mě tady právě vyplivnul letištní autobus. Zrzků spousta, trojlístky jen v suvenýrech

a lepríkón kolem mě jeden prošel. Táhlo z něj ale jak ze sudu a byl větší než profesionální basketbalista, takže to byl asi jen ožralý chlap v kostýmu. A vzhledem k tomu, že mám na dnešní noc zamluvenou postel v hostelu nad jednou z největších hospod na Temple Bar, dojde i na to pivo,“ shrne celou situaci Ela a snaží se zorientovat ve změti turistů, aut, jízdních kol a stojanů s dárkovými předměty. „Ali, zavolám večer, jo? Musím se zbavit té krosny, než mi strhne záda.“

„Se ví, bojuj, kámo!“ Alice nečeká na odpověď a hovor ukončí.

Typická Alice, pomyslí si Ela a znenadání ji přepadne pocit úzkosti. Mělo to být snadné. Dobrodružství. Vyrůšo. Parádní výlet za hranice všedních dní, nebo tak něco. Ela si ale připadá osamělá, ztracená a hrozně nervózní. Přitom by na podobné pocity měla být zvyklá, vždyť jiné prakticky nezná. Shodí z bolavých ramen nacpanou krosnu a posadí se na lavičku. Je to přesně 215 dní. Více než dvě stovky dní a nocí od okamžiku, kdy Ela, dítě vychované prarodiči, pověsila mnohdy šílené, ale v podstatě šťastné dětství na hřebík. Pátrá tady po tajemstvích, která možná ani nechce znát, jen aby ještě na chvilku mohla cítit babiččinu blízkost. *Jak patetické*, pokárá se a protočí nad sebou oči. Přitáhne si neforemné zavazadlo trošku blíž a s roztřeseným výdechem do něj zaboří obličej. Teodor jí často vyčítal nedostatek emocí, teď však naříká jako raněná laň. Občas se holt brečí mnohem snadněji tam, kde vás nikdo nezná...

Temně hnědá, místy až černá tekutina připomíná zkapalněnou rašelinu, a s trochou romantické fantazie tak i voní. A ta chuť! Kouř, popel, země, léty zkoušené dubové dřevo a svoboda. Ela si představuje irské rybáře, jejich ruce plné mozolů a tváře s vepsanými příběhy, jež nikdy nikomu nevyprávěli.

Nejsem tu ani hodinu a už mi to leze na mozek, zasměje se Ela svému nadšení z prvních doušků guinnessu, ještě jednou si po-

řádne přihne a důkladně si prohlíží lokál, ve kterém se ocitla. Je... tradiční. Tradiční tak, jak jen si člověk dokáže představit irskou hospodu se všemi notoricky známými stereotypy. Od lakovaného dřevěného obložení přes úplně všechny druhy irské whisky až po sochu koně, obrovské dřevěné kolo na zdi, trojlístky, zelené čepice a zdobně vyřezávaný bar. Všechno kolem na Elu křičí: „Uvolni se! Napij se! Hoď to za hlavu!“ Možná vinou silného piva, možná vlivem útulných odstínů hnědé a zelené se Ela konečně cítí klidnější, odhodlanější.

Ještě před hodinou rázovala celá usoplená a promoklá okázalými ulicemi centrálního Dublinu a nedokázala si ani představit, jak přežije dnešek, natož zbytek své bláznivé cesty. Vždyť nemá ani zpáteční letenku! Jako velká voda ji ale převálcovaly vzpomínky na dětství – to když si najednou uvědomila, že ví, kde je. Poznávala jasně žlutou fasádu, která vypadala naživo ještě křiklavěji, než jak si ji pamatovala. Kýčovitý dojem zářivé rohové budovy navíc stokrát podtrhávaly pestrobarevné vlajky zemí z různých koutů světa. Oliver St. John Gogarty, irská hospoda a podivuhodně levný hostel v samém srdci slavné Temple Bar, ulice plné turistických irských pubů, barů, restaurací, a především dokonalé irské ukázky Potěmkinovy vesnice. Tradiční „živá“ hudba se tady line z každých dveří, ovšem z reproduktoru. Čas tance a opravdových hudebníků přijde až mnohem později. V době oběda se v pubech schází jen velmi málo lidí, což Ela moc dobře ví, od babičky Apoleny ví totiž o Irsku první poslední.

Rychle zamrká. Nechce na ni teď myslet, třebaže právě na tomhle místě ochutnala před dobrými dvaceti lety svůj úplně první guinness. Babička na tom trvala a sotva sedmiletá Ela byla příliš zvědavá, než aby tak velkolepou nabídku odmítla. *Možná jsem tehdy měla mluvit chlastat a víc poslouchat, o kom babi mluví, pomyslí si hořce.*

Zaloví v plátěné tašce přes rameno a položí na stůl hromádku ohmataných papírových obálek. Na žádné z nich není nadepsaná

adresa, jen polovina má podivně starosvětským krasopisem vyvedený nápis Malin Head, na zbytku stojí týměž písmem Praha. Někdo se ji zjevně snaží při pátrání navést, ale zase ne moc důkladně. V rohu mají všechny obálky do jedné červeným fixem připsánu malou číslici. Jedenáct dopisů, šest z Irska, pět z Česka, a všechny jako cejch vypálené v Elině hipokampu. Proč bylo tak důležité, aby se k ní dostaly, třebaže se pisatel nechce nechat najít bez Eliny enormní snahy? Opatrně vezme do ruky obálku s malou červenou jedničkou a chvilku ji obrací v prstech, jako by snad měla začít mluvit. Vzpomene si na kouzelné mluvící dopisy z potterovského ministerstva kouzel a bezděky se usměje. Kdyby ten ušmudlaný kus papíru chtěl začít mluvit, nejspíš by ho rovnou opila a přinutila kápnout božskou. Místo toho si tady hraje na Sherlocka. Znovu se pořádně napije a s hořkosladkou chutí na rtech opatrně otevře první dopis.

Má blízce vzdálená, vzdáleně blízká přítelkyně,

stejně jako vyhnal Patrik z Irska všechny hady, tak jsi i Ty vyhnala z mého světa všechny jedovaté myšlenky. Zbyla mi jen vzpomínka na Tvé příšerně rozcuchané vlasy, které jako by se mi snažily bránit v každém polibku. Myslíš, že jsou Tvé vlasy přehnaně ochranné? Nebo je snad praotcem Tvé nezkrotné kštice Nostradamus? To by pak asi mohly předem tušit, že to s námi nedopadne dobře. I když... copak jsme někdy věřili, že by náš příběh mohl mít šťastný konec?

To mi ostatně připomíná jeden konkrétní konec, moc pěkný. Ne šťastný, to ne, ale pěkný byl rozhodně. On ji doprovázel na dublinské letiště, nesl jí starý kožený kufr, jaký už se vidí jen ve filmech pro pamětníky, a ona vedle něj dusala v zablácených pohorkách. Na letiště dorazili moc pozdě na to, aby si stihli všechno říct, něco si slíbit a za něco se omluvit. Stoupla si na špičky, políbila ho na nos a na čelo, a než tenhle jejich malý rituál odezněl, byla pryč.

Protože autobus zpátky domů odjížděl až za několik hodin, procházel se po Dublinu a snažil se plakat, ale nedokázal to.

Má milá, neuronil jsem pro Tebe jedinou slzu, třebaže jsi zbavila mou duši jedu a spředla pro nás celou síť tajemství, bez které už si dnes nedokážu představit jediný den. Nechala jsi za sebou prázdno, a přesto je Tě mé srdce stále plné. Jednou ses mě zeptala, zda může jeden člověk pro druhého změnit celý svět. Přetvořit ho. „Uplácát z těch sraček lepší vesmír“, abych tě citoval. Bláhově jsi tehdy trvala na procházce malebnými dublinskými ulicemi a vůbec Ti nevadilo, že to ve mně vzbuzuje obavy o Tvé duševní zdraví. Má odpověď na Tvou otázku se ani po letech nezměnila. Ano i ne. Svět, který jsem označoval za svůj do chvíle, než jsem Tě poznal, jsi roztrhala na malé kousíčky. Pomocí několika rolí lepicí pásky jsi z něj vyrobila něco velkého, úžasného. Něco, co překračuje limity chápání všech mých já, a že jich není málo. Navzdory tomu, cos dokázala, v mé odpovědi bude vždycky i ne. Ne, každý nemůže tomu druhému převrátit svět naruby. Když jsi odešla, zmizela jsi ve světě, kam za Tebou nesmím. Stojím tu, ve svém báječném znovuzrozeném světě, ale je to stejné, jako bych stál na tom letišti, sám, s bolestně čerstvou vzpomínkou na Tvé rty na mém čele. Nezáleželo na tom, jak moc jsem chtěl změnit Tvůj svět. Jsi pryč, ve sračkách, ze kterých se nikdo nové vesmíry stavět ani nesnaží, a já jsem tady, bez šance na reparát.

Chtěl jsem Ti to říct. Miluji Tě! Jenomže mi do toho pokračové vlezly ty Tvoje vlasy, hysterické, nepřičetné a zarputile odmítající jakoukoli něhu. Copak jsem to mohl zamumlat skrze jejich prameny a doufat, že mě uslyšíš?

Jednou jsi mi v polospánku sdělila, že v nebe sice nevěříš, ale pokud existuje, určitě bydlí v mých očích. Ráno jsem se Ti za to vysmál, vždyť to bylo tak vzletné a patetické